

Základní škola Jeseník, příspěvková organizace

Nábřeží 28/413

790 01 Jeseník

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

2020 - 2024

Obsah:

Úvod	3
A. Zmapování situace pro vytýčení cílů ŠPS	4
1. Charakteristika školy	4
B. Personální zajištění prevence v ZŠ Jeseník	5
C. Potřebnost projektu	7
D. Stanovené cíle školní preventivní strategie	8
1. Dlouhodobé cíle	8
2. Střednědobé cíle	9
3. Krátkodobé cíle	11
E. Realizace školní preventivní strategie	13
1. Realizace prevence ve výuce	13
2. Oblasti prevence rizikového chování žáků	15
3. Specifická primární prevence:	15
4. Nеспецифická primární prevence:	16
5. Efektivní primární prevence:	16

Úvod

Škola vytváří tento program jako základní nástroj prevence. Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit, sleduje se účinnost, průběh, měří se efektivita jednotlivých aktivit. Pro školu je závazný a podléhá kontrole České školní inspekce.

Pro vypracování Školní preventivní strategie bylo použito **metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28 z 11.1.2012** a dále **Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2009 – 2012** a **Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2011 – 2014.**

Nárůst různých forem rizikového chování včetně užívání návykových látek v populaci mládeže a dětí školního věku se stává celospolečenským problémem. Děti patří k nejohroženější skupině. Proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice (přiměřeně k věku žáků), naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni.

A. Zmapování situace pro vytýčení cílů ŠPS

1. Charakteristika školy

Název školy: Základní škola Jeseník
Adresa: Nábřežní 28/413, 790 01 Jeseník
Odloučená pracoviště: Průchodní 154, 790 01 Jeseník,
Boženy Němcové 1256, 790 01 Jeseník

Škola vznikla 1. 7. 2006 sloučením tří základních škol.

Výuka je realizována na třech odloučených pracovištích. Na Průchodní a B. Němcové se nacházejí třídy 1. stupně. Na Nábřežní se nachází celý 2. stupeň, jehož součástí jsou sportovní třídy zaměřené na běžecké lyžování a fotbal.

Kontakty

Webová stránka školy: <http://www.zsjesenik.cz>

Název zřizovatele: město Jeseník

Adresa zřizovatele: Masarykovo náměstí 157, 790 01 Jeseník

Vedení školy:

Ředitel školy: Mgr. Dominik Liberda – 584 401 200

Zástupce ředitele, zástupce statutárního orgánu: Mgr. Markéta Poskerová – 584 401 200

Zástupce ŘŠ pro 1. stupeň: Mgr. Radka Burešová

Vedoucí školního poradenského zařízení:

Mgr. Dominik Liberda

Výchovný poradce:

Mgr. Magdalena Bendová – 584 401 200

Mgr. Libuše Janečková – 584 401 200

RNDr. Miloslava Holubová – 584 401 200

PaedDr. Zdeňka Mrosková

Metodik prevence:

1. stupeň

Mgr. Jana Kozlová – 584 401 245

2. stupeň

Mgr. Romana Grosičová – 584 401 200

Název zřizovatele:

Město Jeseník, Masarykovo náměstí 157, 790 01 Jeseník

2. Současná situace na škole

Primární prevence probíhá na základě metodických pokynů MŠMT a osnov v příslušných vyučovacích předmětech, v rámci družiny i školního klubu. Také je realizována prostřednictvím volnočasových aktivit.

Mezi problémy naší ZŠ patří záškoláctví, vandalismus, agresivní chování žáků, poruchy příjmu potravy a drobné krádeže.

Všechny problémy byly okamžitě řešeny třídním učitelem, případně metodikem prevence nebo výchovným poradcem. Vždy byly projednány s rodiči. V některých případech byly problémy řešeny s odborníky (PPP, Policie ČR, OSPOD).

B. Personální zajištění prevence v ZŠ Jeseník

Školní metodik prevence (ŠMP) – *metodicky vede a koordinuje prevenci ve škole, realizuje preventivní aktivity*

- seznamuje ředitele školy s podrobnostmi preventivního programu školy na daný školní rok
- spolupracuje s výchovným poradcem
- zúčastňuje se odborných seminářů a porad ŠMP a informuje ostatní pracovníky školy
- vytváří MPP, ŠPS, podílí se na jejich realizaci a hodnotí úspěšnost
- detailně rozpracovává a každoročně vyhodnocuje preventivní aktivity s pedagogy I. a II. stupně, kteří realizují preventivní aktivity v rámci výuky (Prv, Př, Čj, Vl, Inf, Z, Člověk a zdraví, Ov, Tv)
- proškolení pedagogických pracovníků, popř. správních zaměstnanců
- v problematice rizikového chování žáků – diagnostika, řešení konzultace, krizová intervence
- spolupráce s rodiči
- aktualizace informací z oblasti prevence rizikového chování na webových stránkách školy
- podněty rodičů a zástupců obce z jednání školské rady
- aktivity pro žáky – specifická a nespecifická prevence
- preventivní programy
- jednorázové akce
- volnočasové aktivity
- spolupráce s jinými institucemi

Výchovný poradce (VP) - *intenzivně spolupracuje s metodikem prevence na realizaci preventivních aktivit. Zaměřuje se na žáky s výchovnými a studijními problémy, vyhledává žáky, kteří jsou ohroženi ve vztahu k problémům prevence. Nabízí pomoc při volbě povolání, odkazuje na další poradenské možnosti.*

Ředitel školy (ŘŠ) – vytváří materiální, personální, časové a další podmínky pro realizaci preventivních aktivit. Sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů, sleduje problémy v kontextu celé školy a provádí personální a organizační opatření. Svolává porady pedagogických pracovníků. Komunikuje s odborníky z oblasti prevence.

Třídní učitelé (TU) - spolupracují na realizaci preventivních aktivit. Věnují se žákovi v rámci výuky, rozvíjí jeho kompetence v oblasti sociálních dovedností. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků i celé třídy. Vyhodnocují sociální klima ve třídě. Třídní učitelé jsou v kontaktu s rodinou žáka a poskytují o něm informace při třídních schůzkách.

Odborné instituce - spolupracují na realizaci preventivních aktivit (Darmoděj o.s., PPP – okresní metodik prevence, Preventivní informační služba okresního ředitelství Policie ČR v Jeseníku, HZS Jeseník.).

C. Potřebnost projektu

Program je realizován, aby se zlepšila situace v oblasti výskytu projevů rizikového chování žáků nejen ve škole, ale i ve společnosti. Zdravý způsob života by měl být soustavně začleňován do vzdělávání a výchovy dětí a mládeže. Více informací z této oblasti by mělo být dobrým pomocníkem do jejich dalšího života.

Škola pomáhá rodičům v rozvoji dítěte a při jeho vzdělávání. Vedle rodiny a školy jsou do problému zainteresovány i další orgány a složky, které se zabývají právní ochranou dětí.

Za problémy v oblasti primární prevence jsou u dětí a mládeže jsou považovány:

- vysoká společenská tolerance k legálním drogám
- liberalizace drogové politiky
- nedostatečná ochrana dětí před alkoholem a pasivní kouření v rodině a na veřejnosti
- podceňování primární prevence
- prevence pouze ve škole, po skončení vyučování nemožnost postihu, nekontrolovatelnost žáků
- absence prevence v rodinách

D. Stanovené cíle školní preventivní strategie

1. Dlouhodobé cíle

- vést žáky ke zdravému životnímu stylu
- vést žáky k dodržování stanovených pravidel (především pravidel školního řádu, třídních pravidel a pravidel slušného chování)
- vést žáky k vzájemné pomoci a ohleduplnosti, minimalizovat výskyt agresivního chování mezi žáky
- vést žáky k ochraně zdraví, budovat postoje k odmítání návykových látek

- vychovávat žáky ke správným hodnotám, vést je k občanské a právní odpovědnosti za sebe a svá jednání
- vést žáky k odmítavým postojům proti rasismu, antisemitismu a xenofobii
- preferovat sportovní výchovu, vést žáky ke smysluplnému trávení volného času
- vybírat efektivní programy primární prevence, podporovat vlastní aktivitu žáků (kulturní, sportovní akce, soutěže, vystoupení)
- učit žáky takové znalosti a dovednosti, které budou dobře uplatnitelné v životě (zaměřit se na činnostní učení s využitím v praxi)

2. Střednědobé cíle

a) žáci:

- průběžně sledovat, zjišťovat klima třídy a vytipovat žáky s problematickými vztahy (TU, PPP)
- naučit žáky rozpoznat projevy rizikového chování a krizové situace, umět v těchto případech vhodně reagovat
- podporovat sportovní a kulturní aktivity žáků (TU)
- naučit žáky sledovat nástěnku primární prevence, vést je k reakcím na informace, akce, podněty (ŠMP)

- naučit žáky využívat schránku důvěry (TU, ŠMP)

b) rodiče

- prohlubovat spolupráci s rodiči v oblasti prevence rizikového chování
- zvýšit účast rodičů na formálních a neformálních akcích školy (TU, Rada rodičů)
- informovat rodiče průběžně o činnosti školy, akcích, dát jim možnost zpětné vazby např. formou anket na internetových stránkách školy (TU)
- informovat rodiče o plánu primární prevence rizikového chování (ŠMP)

c) pedagogové

- vzdělávat pedagogy v oblasti prevence školního násilí, vedení třídnické hodiny, práce třídního učitele s třídním kolektivem a řešení konfliktních situací mezi žáky, komunikace učitel – žák
- spolupracovat v rámci pedagogického týmu
- klást důraz na specifickou i nspecifickou prevenci, vybírat efektivní programy primární prevence
- zavádět do výuky efektivní metody výuky, jako je projektové vyučování

- efektivní výuku podporovat exkurzemi, besedami, návštěvami kulturních akcí
- vést žáky k žádoucímu využívání komunikačních a informačních technologií, podporovat výuku na počítačích a jejich využívání

3. Krátkodobé cíle

a) žáci

- nabídnout žákům účast v kroužcích a mimoškolních zařízeních pro volný čas
- šetření vztahů ve třídách, jejich vyhodnocení, rozborů se třídou na třídnické hodině
- zajistit prožitkové programy a besedy s externími odborníky
- získat přehled o všech nebezpečích a formách rizikového chování
- připravit se na setkání s drogou a jiným nebezpečím, umět drogu odmítnout a vhodně reagovat
- pravidelně oceňovat pozitivní projevy dětí v různých oborech a oblastech, vyzvednou je na jednání pedagogické rady, třídních schůzkách, prostřednictvím internetových stránek školy

b) rodiče

- informovat rodiče o možnostech získávání informací a rad v oblasti prevence rizikového chování žáků v rámci konzultačních hodin (TU,ŠMP)
- zvát rodiče na pravidelné třídní schůzky a konzultace (TU)
- na třídních schůzkách nabízet rodičům informativní materiály k problematice primární prevence (TU,ŠMP)

c) pedagogové

- naplňovat Minimální preventivní program pro daný školní rok
- vyhledávat projevy možného výskytu forem rizikového chování, snažit se včas reagovat na vzniklé situace, spolupracovat s rodiči a dalšími institucemi
- provádět interní šetření mezi žáky
- využívat odbornou literaturu a internet k prohlubování znalostí z oblasti prevence rizikového chování žáků

E. Realizace školní preventivní strategie

1. Realizace prevence ve výuce

1. - 3. ročník – žák

- rozliší vhodné a nevhodné chování
- respektuje pravidla soužití mezi žáky a učiteli
- pozná smysl slov – osobní bezpečí, ohrožení
- vyhledá pomoc v případě osobního nebezpečí nebo ohrožení cizí osobou
- pojmenuje zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu
- pozná pojem závislost
- pozná jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- rozpozná nebezpečí šikanování a týrání
- vyjmenuje základní lidské potřeby zdravého životního stylu

4. - 5. ročník - žák

- má povědomí o zdraví jako lidské hodnotě
- osvojuje si zdravý životní styl
- rozpozná rizika spojená s užíváním návykových látek
- předvede způsoby odmítání návykových látek ve styku se svými vrstevníky
- uvědomuje si nebezpečí závislosti na PC, televizi, hracích automatech
- popíše patologické formy chování
- rozpozná projevy lidské nesnášenlivosti
- vyhledá instituce a telefonní čísla, kde může požádat o pomoc v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- přijímá a respektuje pravidla spolupráce v kolektivu

6. - 9. ročník – žák

- pozná význam harmonických vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektuje odlišné názory, způsoby chování a myšlení
- respektuje kulturní odlišnosti, názory, chování a myšlení lidí
- uplatňuje vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, snaží se o řešení nenásilným způsobem
- poznává vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- přijímá, respektuje pravidla soužití mezi spolužáky
- seznamuje se s dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- poznává činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomuje si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- chápe význam zdraví ve složce fyzické, duchovní, sociální
- dokáže zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- uvědomuje si pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny
- ví, že zneužití dítěte je trestné
- ví, jak pomoci lidem v ohrožení
- ví, kde hledat pomoc v krizových životních situacích
- diskutuje o rizicích zneužívání drog, orientuje se v trestně právní problematice návykových látek
- poznává účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání) a osvojuje si správné rozhodování v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- rozpozná manipulativní reklamu a informace

- zná pojem náboženská sekta a s ní spojená rizika
- zná rizika internetu a elektronické komunikace

2. Oblasti prevence rizikového chování žáků

Všichni pedagogičtí pracovníci dbají, aby uplatňovaná prevence forem rizikového chování u žáků byla prováděna komplexně, tj. ve všech oblastech, jichž se prevence forem rizikového chování u žáků dotýká:

- oblast zdravého životního stylu (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity),
- oblast společenskovední (komunikace, sociální dovednosti a kompetence),
- oblast přírodovědná (biologie člověka, biologické účinky drog, chemie),
- oblast výchovy ke zdraví a občanské výchovy (postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace),
- oblast sociálně-právní (právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy)
- oblast sociální patologie (postoj společnosti ke zneužívání drog, kriminalita, delikventní chování, šikanování, rasismus).

3. Specifická primární prevence:

- aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:
 - všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika,

- selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování,
- indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

4. Nespecifická primární prevence:

– veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

5. Efektivní primární prevence:

- kontinuální a komplexní programy, interaktivní programy, především programy pomáhající čelit žákům sociálnímu tlaku, zaměřené na zkvalitnění komunikace, nenásilné zvládnání konfliktů, odmítání návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí, zvládnání úzkosti a stresu apod.

V Jeseníku dne 18.6.2020

Metodici prevence: Mgr. Jana Kubová (I. stupeň)

Mgr. Romana Grosičová (II. stupeň)

